

NACIONALISTI PRITISKAJO NA RIM**Nova Segnijeva vlada in Slovenci****Za vlado Slovencev ni - Protikršćanske zahteve katoliškega dnevnika**

Ko je po Scelbinem padcu stopil na čelo rimske vlade Antonio Segni, ga je tukajšnja slovenska javnost sprejela z vidnimi znaki simpatije. Novi mož je užival sloves treznega in naprednega politika ter si je s svojimi agrarnimi zakoni pridobil ugled tudi onkraj meja Italije. Slovenci so upali, da bo redko-besedni in značajni Segni mislil tudi na naše ljudstvo, zavedajoč se, kolike važnosti je za mir na Jadranu, da sosedna naroda naših krajev živita drug poleg drugega v slogi in enakopravnosti.

Toda priznati moramo, da smo s Segnijem doživeli prvo — razočaranje. Vestno in skrbno smo brali njegove govore in izjave ter nestrpnno pričakovali, kaj poreče o slovenski narodni skupini. Vendar Segni je govoril o vsem mogočem: razpravljal je tudi o gospodarskem položaju Trsta in njegovega pristanišča, obljubil je, da bo dal skrbno preučiti razmere med nemško manjšino na južnem Tirolskem ter skušal ugoditi njenim upravičenim pritožbam, Slovencev pa ni nikjer omenil niti z eno samo besedo.

Naši ljudje so imeli vtis, kakor da so za Segnija in rimsko vlado potrebe in zahteve našega ljudstva tako brezpomembne in nevažne, da o njih ni niti potrebno zgubljati besedi. Zdi se, kakor da za odgovorne voditelje države

SLOVENCIS PLOH NE OBSTAJAJO

Tako obnašanje nove vlade je užalilo slovensko prebivalstvo. To tem bolj, ker je Mario Scelba ravnal s Slovenci nekoliko drugače: 4. novembra lanskega leta je na glavnem trgu v Trstu slovesno obljubil, da bo Rim vestno uresničil vsa določila posebnega statuta.

Te obljube sicer še do danes niso izpolnjene, toda vlada je tedaj vsaj javno priznala vse obveznosti, ki jih je v londonskem sporazumu sprejela do našega naroda.

S tem ne trdimo, da se Segni ne zanima za naše kraje, saj smo rekli, da se je bavil s težko gospodarsko krizo Trsta in o njej je celo podrobno razpravljal s posebnim medstrankarskim odposlanstvom s Tržaškega. Obljubil je svojo pomoč ter zagotovil, da bo v kratkem sklicano mednarodno zborovanje, ki naj uredi uspešnejše trgovanje naše luke z deželami njenega zaledja.

Vse te stvari seveda tudi Slovence močno zanimajo. Gospodarska usoda Trsta zadeva v živo tudi slovenske delovne množice in njihov družine.

Za nas n. pr. ni bilo postranskega pomena, da so nekateri politiki iz republike hoteli položiti roko na tako zvani »krožni sklad«, sestojč iz 32 milijard, ki so ga bili Američani darovali Trstu za pospeševanje

njegove industrije in obrti. Ta denar je lastnina Tržačanov in vnebovpijoča krivica bi bila, da jim ga kdo vzame. Veseli smo zato, da se je ta nakana v poslednjem trenutku izjalovila.

NAŠODI NE ŽIVE SAMO OD KRUKA

Čisto na splošno lahko rečemo, da je vsako vprašanje, ki se tiče gospodarske bodočnosti Trsta, ravno tako srčna zadeva Italijanov kakor Slovencev. Ali menda kdo misli, da nas Slovence veseli, kadar beremo, kako gospodarstvo Italije napreduje, medtem ko se Trst pogreza v vse večje težave?

Laška industrija je že l. 1949 dosegla predvojno stopnjo in l. 1954 jo je preseгла za 70 odstotkov. Na nekaterih področjih se je njena proizvodnja več ko podvojila. V elektrotehniko je Italija poskočila iz stanja l. 1938 za nič manj ko 231 odstotkov, v kemični industriji pa do l. 1954 kar za 255 odstotkov. Napredek je zares ogromen. Kako naj bi sicer Italija preživljala svoje namnoženo prebivalstvo?

Primerjajmo te številke z gospodarskimi razmerami v Trstu!

Prav nič nam ni potrebno, da bi govorili o prazni tržaški luki, o nazadovanju naše trgovine in obrti in naši brezposelnosti. Zadostuje, da se spomnimo na ladje, ki vozijo

Slovenci smejo tudi govoriti

Mi se s temi izvajanji popolnoma strinjamo, menimo pa le, da veljajo v enaki meri za Italijane v coni B kakor za Slovence v coni A, na Goriškem, v Beneški Sloveniji in Kanalski dolini.

Italijani iz cone B in njihovi branitelji imajo neoporečno pravico, da pridejo na dan z vsemi pritožbami, ki jih imajo zoper jugoslovansko upravo. Toda kdo more prepovedati tukajšnjim Slovencem, da tudi oni govore o krivicah, ki se jim gode na tem ozemlju?

Neovržna resnica je, da je poseben statut ostal na Tržaškem do danes kos papirja. Slovensčina je slej ko prej izrinjena iz vseh državnih, deželnih in mestnih uradov, o obljubljenih dvojezičnih napisih in objavah ni nikjer ne duha ne sluha. Do danes ni bil še noben Slovenec nastavljen niti na sodnijski niti v katerem koli drugem uradu. Generalnemu komisarju se ni zdelo niti potrebno, da londonski sporazum objavi v uradnem listu.

Medtem se pa načrtno nadaljuje razlašćevanje in naseljevanje slovenske zemlje. Rimska vlada troši milijarde davčnega denarja, da bi vsepovsod med Slovenci zgradila naselbine tujerodcev ter nas polagoma iztislila

brez prestanka naše ljudi v — Avstralijo. Trst je doslej vedno iskal in privlačeval delovne sile ne le iz okolice, temveč tudi iz daljnega zaledja. Prvič v svoji zgodovini je sedaj primoran pošiljati svoje lastne otroke s trebuhom za kruhom po svetu. S tem je vse povedano.

Če bo torej Segni pomagal Trstu, da se izkoplje iz obupnega položaja, bo naredil res dobro in zaslužno delo ter pri tem koristil tudi Slovencem. Toda zavedati se mora, da bi tudi z največjimi gospodarskimi uspehi nikakor še ne rešil vseh vprašanj, ki mučijo tukajšnje Slovence.

Vodilni katoliški milanski dnevnik »L'Italia del Lunedì« je pred dobrim tednom, govoreč o Italijanih v coni B, pravilno poudaril, da narodi ne žive samo od gospodarskih dobrin. Poleg kruha zahtevajo tudi pravico in svobodo, da bi lahko živeli zares človeka dostojno življenje.

Tržaški škof Santin — pravi list — je nedavno tega bil v Rimu in spomnil Segnija na to važno resnico. Upajmo, da je cerkveni dostojanstvenik, ki se že več ko 10 let ne utrudno bori za svoje rojake v Istri, načelnika vlade prepričal, da so predvsem »narodna in moralna vprašanja«, ki globoko vznemirjajo vest ljudi ter povzročajo čedalje večjo napetost v naših krajih.

z grude naših pradedov. Kdo nam sme zameriti, da se temu upiramo? Najmanj bi nam smeli begunci in njih katoliški zaščitniki. Saj bi oni sicer zgubili vsako moralno pravico se pritoževati na razmere v svoji lastni domačiji.

In kateri pošten človek se sme čuditi, da smo nezadovoljni s stanjem v Kanalski dolini in Beneški Sloveniji! Ali je prav, da nimajo ondotni Slovenci niti ene same šole v materinem jeziku? V več ko dveh tretjinah beneško-slovenskih duhovnih so nameščeni dušni pastirji, ki ne razumejo jezika ljudstva ter so v cerkvah odpravili slovenske pridige in molitve. Ali je to pošteno? Noben katoličan ne more odobravati, da se Kristusova Cerkev ponižuje v sredstvo potujćevanja in narodnega zatiranja vernikov.

VPRAŠANJE MANJŠIN OGROŽA MIR NA JADRANU

Če bi predsednik Segni poznal položaj Slovencev, bi kot poštenjak priznal, da imajo tudi oni dovolj vzrokov za opravičene pritožbe. Prav gotovo bi odklonil stališće, ki ga zavzema milanski katoliški dnevnik »L'Italia«: ta označuje vse naše pritožbe kratkoma za

Nadaljevanje na 3. strani

NOVICE Z VSEGA SVETA

SVETOVNOZGODOVINSKI IZUM

Eisenhower je naznanil svetu, da bo Amerika najdalje v dveh letih spustila v vse-mirje majhno umetno zvezdo ali satelit, ki bo drvela z brzino 42 milijonov metrov na uro okoli zemlje ter jo obšla v eni uri in pol.

Najtežja naloga učenjakov je v tem, kako pognati predmet v take višave, da ne pade več na zemljo. Privlačna moč zemlje postaja namreč čedalje manjša, čim bolj se od nje oddaljujemo in na določeni razdalji preneha, tako da obvisi vsak predmet v zraku ter se začne vrteti z zemljo po vsemirju. Tako naj bi se zgodilo tudi z umetnim satelitom.

Ta naj bi bil v začetku navadna krogla, pozneje pa lahko nekaka ladja, na kateri bi bile nameščene razne znanstvene naprave in tudi posebni fotografski aparati, ki bi med letom natančno slikali poedine dežele zemlje. Nekateri trde, da je Eisenhower zato že danes predlagal Sovjetski zvezi, naj pride s svojimi letali v Ameriko in naslika vse vojaške naprave. Pozneje se že tako ne bo dalo nič skriti!

Na prvem satelitu ne bo ljudi, ker se učnjaki boje, da bi med letom umrli. Najprej bodo nanje spravili živali, da vidijo, kako vpliva blazni let na njih zdravje. Pozneje se bodo šele podali ljudje na potovanje v vse-mirje ter skušali priti na mesec in zvezdo Mars.

To je vsekakor največji izum v zgodovini človeštva.

Koristil bi znanstvu in obenem miru v svetu. S satelita bi namreč lahko spuščali tudi vodikove bombe ter s tem iztrebili človeštvo. Ker tega nobena država ne želi, so velesile primorane se vojni odpovedati.

Sovjetska zveza je pripravljena sodelovati z Ameriko pri miroljubnem izkoriščanju novega izuma.

POMOČ TUJINI

Ameriški parlament je pretekli teden odobril Eisenhowerju 2 milijardi 703 milijone dolarjev, ki jih lahko uporabi v tem letu za pomoč potrebnim tujim deželam. Dali so mu 500 milijonov manj, kot je zahteval, a vsota je navzlic temu ogromna. Eisenhower je obenem obljubil, da bo Amerika podprla vse države, ki žele uporabljati atomsko silo v miroljubne namene.

MEDSEBOJNI OBISKI

Odkar so se zapadnjaki in komunisti na sestanku v Ženevi spoprijateljili, drug drugega vabijo na obiske. Tako naj bi Hruščev, Bulganin in Žukov potovali na Angleško, v Francijo in Ameriko, Sovjetsko zvezo pa naj bi obiskali Francoza Faure in Pinay in ameriški podpredsednik republike Nixon. Pozneje bi prišel v Moskvo tudi Eisenhower.

Taki obiski so koristni, kajti ob osebnih stikih postanejo državniki prijazni, bolj mehki in popustljivi ter se lažje pobotajo.

KONEC STAVKE

Varilci v tržaških ladjedelnicah Sv. Mar-ka so po 73 dni trajajoči stavki šli v torek spet na delo.

Ravnateljstvo se je obvezalo, da se bo v bodoče o vsaki spremembi delovnih pogojev predhodno pogajalo z delavskimi organizacijami. Podjetje je izročilo generalnemu komisarju Palamari 16 milijonov, da jih razdeli med delavce, ki so bili med stavko odpuščeni. Razume se, da se sedaj tudi ti vrnejo na delo.

Vse prebivalstvo pozdravlja z veseljem uspešen zaključek dolge stavke.

NAŠI BRATJE V AVSTRIJI

Z mirovno pogodbo, ki je 27. julija stopila v veljavo, so Slovenci na Koroškem in Hr- vati na Gradiščanskem dobili nekatere važne pravice. Tako sta bili na sodnijah in uradih, kjer živita manjšini, proglašeni slo- venščina in hrvaščina za uradna jezika, ena- kopravna nemščini.

To določilo je postalo del avstrijske ustave in so ga takoj uresnili.

Našim bratom so hile pa zajamčene še dru- ge svoboščine, tako srednje in osnovne šole z lastno nadzorno oblastjo, primerno število sodnikov in uradnikov ter slovenski in hr- vaški krajevni napisi. O teh stvareh bo av- strijska vlada izdala posebne zakone.

Takoj je stopila v veljavo samo določba o slovenskem in hrvaškem uradnem jeziku. Mi pa čakamo že devet mesecev, da bi isto vel- jalo tudi na Tržaškem. Laški nacionalisti se boje slovenščine kot vrag križa. Zdi se jim, kakor da bi slovenski uradni jezik Italijo ponižal.

AMERIKA IN RDEČA KITAJSKA

Ena izmed posledic zborovanja »velike četvorice« v Ženevi je, da so se sedaj začeli pogajati tudi zastopniki Amerike in komuni- stične Kine, kar bi bilo pred nekaj meseci še nemogoče.

Da dokažejo dobro voljo, so Kitajci tik pred sestankom izpustili na svobodo 11 ame- riških letalcev, obsojenih zaradi vohunstva na večletno ječo. To dejanje je močno raz- veselilo vso ameriško javnost in ustvarilo dobro ozračje za pogajanja.

Nasprotniki bodo skušali rešiti predvsem vprašanje Formoze in nacionalistične vlade Čang Kaj Šeka. Ta je bil v velikih skrbih, da ga Amerikanci puste na cedilu ter se spo- razumejo na njegov račun s komunisti.

Toda glej, komunisti so naenkrat izjavili, da so pripravljeni se tudi s Šekom pogajati in mirno pobotati.

Ženevski sestanek »velike četvorice« rodi vsemu svetu vidne uspehe.

SPORAZUM JE NEMOGOČ

Segni je imel te dni razgovore z ameriški- mi časnikarji, v katerem je omenil tudi juž- ni Tirol. V vsem se je mogoče sporazumeti — je dejal — samo v enem ne: »Italijanska vlada ne more pristati na to, da bi se Itali- janom omejevala pravica, da se selijo in i- ščejo dela kjerkoli žele v Italiji, torej tudi na južnem Tirolskem.«

Predsednik vlade je položil prst na krva- večo rano: nemška manjšina že leta prote- stira, da rimske vlade, začevši z Mussolini- jevo, umetno našeljujejo južni Tirol in tro- šijo milijarde, da bi stisnile domačine, kjer je le mogoče, v manjšino.

Če Rim tu ne more popustiti, je vsak spo- razum z Nemci izključen. Bodoči spori z Av- strijo in Nemčijo so neizbežni!

Pri tem trdi Segni, da je »malo manjšin na svetu«, katerim se godi tako dobro kot južnim Tirolcem.

PREDRZNI GOSTJE

Te dni je neki naš tržaški duhovnik sto- pil v avtobus, ki vozi v Padriče ter prosil za listek v slovenščini.

Da bi tega nikoli ne bil storil! Navzoči istrski begunci so začeli nanj kričati in ga zmerjati in malo je manjkalo, da ga ne pre- tepejo. Ustavili so avtobus in vmes je posegla policija. Toda namesto da bi poklicala na odgovor drzne razsajače, je odpeljala duhov- nika in ga podvrgla zasliševanju.

Zagovarjati se je moral napadenec, kakor je bil običaj pod fašizmom.

Obnašanje beguncev, ki so pri nas le gost- je, je vzbudilo pravo ogorčenje med doma- čini.

ODPOTOVALI SO V MOSKVO

V ponedeljek je skupina 17 jugoslovanskih parlamentarcev odletela iz Beograda v So- vjetsko zvezo, kjer bodo gostje Vrhovnega Sovjeta. Nad Karpati je zrakoplov zašel v tako nevihto, da se je moral vrniti in pristati v Budimpešti.

Obisk mu utrdil dobro razmerje med obe- ma državama ter pomagal izgladiti njune še nerešene spore.

SPET BO KANDIDIRAL

Iz Amerike je prišel glas, da se bo Eisen- hower l. 1956 dal iznova voliti za predsed- nika republike.

Če se mu medtem posreči zagotoviti Ame- riki in človeštvu trajen mir ter izvesti postop- no razoroževanje, bo najbrž drugič izbran za poglavarja države.

MANJŠINSKIH ZASTOPNIKOV NE POTREBUJEJO

V časnikih smo brali, kako je Segni 27. julija sprejel parlamentarce iz pokrajine Trentino-južni Tirol ter z njimi pretresel tamkajšnje razmere.

Sedaj je pa prišlo na dan, da nemški pred- stavniki sploh niso bili vabljeni. O zahtevah manjšine se je Segni posvetoval le z — Ita- lijani.

Nekaj podobnega se je zgodilo tudi pri nas. V medstrankarskem odposlanstvu, ki se je šlo iz Trsta razgovarjat v Rim o položaju našega ozemlja, ni bilo nobenega Slovenca. Čemu tudi? Saj Slovenci niso važni. O njih potrebah lahko govore ravno tako dobro Bartoli in tovariši.

VODOVOD V NAZARETU

Kristusov rojstni kraj Nazaret šteje danes 21.000 prebivalcev. V svoji dvatisočletni zgo- dovini se je stalno zalagal z vodo iz vodnja- kov, kjer se je zbirala deževnica.

Te dni so pa dobili v Nazaretu moderen vodovod, ki ga je načelnik židovske vlade Mosè Šare svečano otvoril.

BARVANI NOHTI

Oktobra bodo v Braziliji volili predsed- nika republike. Ko odda volivec svoj glas, mu po novem zakonu namažejo nohte z bar- vo, ki je 12 ur ne moreš zbrisati. To zavaljo tega, da bi isti človek ne glasoval na več vo- liščih.

Dežela poštenih volivcev.

Nova Segnijeva vlada in Slovenci

Nadaljevanje s 1. strani

delo »slovansko-komunističnih petih kolon« in sploh ne raziskuje, ali imajo Slovenci v tej ali oni stvari prav.

List zahteva od vlade, naj čimprej z vso odločnostjo priskoči na pomoč ogroženemu italijanstvu v coni B. Toda kako? Ne s tem, da zajezí izseljevanje čez mejo, ne s tem, da se Jugoslavija in Italija sestaneta ter podrobno razpravljata o položaju manjšin. Katoliško glasilo poziva vlado, naj čvrsto pritisne na tukajšnje Slovence! Na vsako morebitno krivico, ki se zgodi Italijanom onkraj meje, je treba takoj odgovoriti z enako krivico proti Slovincem naših krajev. Oko za oko! Zob za zob! Tukajšnji Slovenci naj bodo nekakšni talci.

To protikrščansko načelo naj bi odslej vodilo tudi politiko demokrščanske vlade.

Približno ista zahteva, ki smo jo slišali na zadnjem občnem zboru Kršč. Demokracije v Trstu. Njen glavni tajnik Romano je tedaj javno pozival oblastva, naj ne izvedejo v coni A posebnega statuta. Ali se pri tem godi Slovincem krivica, naše katoličane prav malo briga.

Segni se, kakor vidimo, ne nahaja v lah-

kem položaju: Slovenci zahtevajo, naj se londonski sporazum spoštuje, tržaški demokrščani pa, naj se gazi in ruši. Taka miselnost ni samo protikrščanska, temveč tudi politično kratkovidna: po njej naj bi Jugoslavija tolkla po Italijanih v Istri, Italija pa udrihala po tukajšnjih Slovencih. Mlatili bi drug po drugem toliko časa, dokler bi ne zmagala — pravica!

Upamo, da Segni ne pojde na to pot. Preveč je tvegana in nevarna ter bi rodila samo grenke posledice. Do globin bi le razburkala strasti v obeh narodih in onemogočila med njima vsako mirno sožitje. Kateri Slovinci bi mogel sodelovati s tukajšnjimi italijanskimi katoličani? Le osamljeni in brezvplivni politični koristolovci, značajni ljudje nikoli!

Politika, v katero lahkoumno silijo Segnija, je pa tudi pogubna za odnose med obema sosednjima državama. V mednarodnem življenju se načelo nasilja preživlja. Spori med narodi in državami naj se rešujejo s pogajanjem in ne s silo. To je edina pot, po kateri se lahko reši tudi vprašanje manjšin. Druge poti ni! Vsaka druga politika bi dovedla le do tega, da se razruši komaj doseženi in ne še utrjeni mir na Jadranu.

ZRNO TOČE

V kanadskem kraju Brampton je konec julija padala strašna toča. Med njo je bilo zrno, ki je tehtalo okrog 3 kg.

Dotlej najtežje zrno je padlo pred 100 leti v Španiji in je tehtalo nekaj več ko 2 kg.

ČUDNO POLETJE

V tem mesecu je letos toplo celo na severnem tečaju. Člani tamkajšnje vremenslovne postaje so brezžično sporočili, da se na ledenih ploščah — sončijo.

Pri nas je tudi nenavadno poletje: čez dan toplo, popoldne dež, zvečer hlad. Zdravniki pravijo, da to neprestano menjavanje vremena draži živce. Opazujte le sami sebe, pa boste videli, da ste v teh dneh res bolj sitni kot običajno.

PRAVICA DO BRADE

V New Yorku so v nekem hotelu odpustili iz službe kopalnega mojstra samo zastran tega, ker je nosil dolgo, košato brado. Mož je tožil podjetje in sodnija je te dni odločila, da ima vsak ameriški državlján pravico do še tako dolge brade, samo naj bo čista.

Podjetje mora bradača spet namestiti ali pa mu plačati odškodnino.

KDO JE VPSELJAL SLADOLED

Sladoleđ je že star približno 2500 let. Izumil ga je oče zdravilstva Grk Hipokrates okoli l. 400 pred Kristusom. Iz Grčije je sladoleđ prišel kot zdravilo v Italijo, od koder se je razširil po vsem svetu.

Mnogo časa so si ga lahko privoščili le bogataši. Navadnim ljudem je postal dostopen šele v 19. stoletju, in sicer po zaslugi Amerikancev.

ENEGA AL' PA DVA

Znan vinski bratec je prosil mimoidočega zobnega zdravnika za nujno podporo. »Denarja nimam,« je ta odvrnil, »toda če hočete stopiti v mojo ordinacijo, vam lahko brezplačno izderem en zob ali pa dva.«

TITOVE IZJAVE

Pred kratkim je imel Tito dveinpolurni razgovor s skupino Amerikancev, ki so obiskali Jugoslavijo.

Med Sovjetsko zvezo in Jugoslavijo — je dejal — ostanejo razlike, ki so precej velike, a to ne pomeni, da je spor nepremostljiv. Glavni krivec spora ni bil Beria, ampak Stalin.

Jugoslavija je podpisala celo vrsto gospodarskih pogodb z zapadom, sedaj jih sklepa še z vzhodom. Česar ne more prodati ali kupiti v eni deželi, kupi in proda v drugi. Naš cilj je, da se osamosvojimo, tako da nam ne bo več treba iskati tuje pomoči in uvažati hrane.

Jugoslavija ne namerava v nobenem primeru spremeniti svoje politike do Amerike in drugih zapadnih držav, in sicer brez ozira na to, ali »bomo dobili od njih podporo, ali je ne bomo dobili«.

Jugoslovansko ljudstvo ostane hvaležno Ameriki za pomoč, ki jo je od nje »v najtežjih dneh prejemale«.

TELEFON ŠT. 4172

Na Angleškem se usmrti vsak dan 12 oseb. Običajni razlogi so nesrečen zakon, zavrnje-na ljubezen in gospodarska stiska.

Mladi duhovnik Peter West je razmišljal, kako bi obvaroval te reveže nesreče. Vpeljal je za samomorilce tel. šte. 4172, na kateri se lahko oglasijo in iščejo nasvet in tolažbo.

Prepričevalni besedi Petra Westa se je posrečilo rešiti doslej 500 oseb pred smrtjo.

SRDIT STAREC

V Sirakuzi na Siciliji živi 85-letni Janez Di Pietro, ki je zelo divjega značaja. Če ga kdo ujezi, zgrabi kar za puško in ga ošibra. Zadnjič je pa sosedla ošibral do smrti. Zavoljo visoke starosti so ga obsodili na 12 let. Ko so za njim zaklepali celico, je zarentačil, da se bo že maščeval, brž ko pride ven.

TEKME KUJARJEV

V Londonu so odprli mednarodno kuhinjsko razstavo. Za prvo nagrado so se borili Francozi in Kitajci, ki imajo, kakor znano, najboljšo kuhinjo na svetu. Zmagal pa je Italijan Pietro Leoni, in sicer s pečenim piščancem, v čigar prsa je dal nadev iz fig, materne dušice, limone, paradiznikov in paprike.

LJUBEZEN GA JE OZDRAVILA

Angelino Paoli, lep 20-letni mladenič iz okolice Luce, je postal nem, ko je bil star 6 let. Oče ga je tako ostro kaznoval, da je fantek zgubil govor. Samo tu pa tam je lahko izustil kako besedo.

Zgodilo pa se je, da se je vanj zaljubila plavalosa Holandkinja Verwer Cokky in on v njo. Ko se je vsa v solzah od njega poslavljala, ga je tako presunilo, da je začel spet govoriti. V kratkem se poročita.

80-LETNI DIJAK

Bivši perzijski ministrski predsednik Mo-sadek sedi še vedno v ječi, ker je hotel odstavit kralja. Znan je bil tudi po tem, da je neprestano padal v nezavest, večkrat tudi iz političnega računa, ter sprejemal tuje diplomate najraje v postelji.

Že 79-letnega moža drže v neki vojašnici, kjer se mu ne godi slabo. Brž ko ga spuste — je rekel te dni — pojde študirat medicino ter hoče postati spet visokošolec.

NOVICE

KOLIKO MLEKA POPIJEJO TRŽAČANI

V uradnih številkah beremo, da potroši vsaka oseba v Trstu 7 litrov mleka na mesec ali 85 litrov na leto. Potrošnja je večja kakor v ostalih pokrajinah Italije, saj pride na primer v Apuliji letno le 18 litrov mleka na prebivalca, toda Tržačani porabijo kljub temu mnogo manj mleka kot ostali ljudje v Evropi.

Mnogo več mleka, masla, jaje in sira potrošijo v Nemčiji, Avstriji in Švici; na Švedskem pride na osebo kar 232 litrov mleka na leto, na Norveškem pa 245.

Zato porabijo pa Tržačani mnogo več masti, zdravniki pa trde, da to ni zdravo. Bolje bi bilo, da bi prebivalstvo porabilo več mleka in mlečnih izdelkov.

GROF DI SAN SEVERO

V Trstu se je februarja pojavil neki »inženir« Secchiati, ki se je s svojim gladkim jezikom kmalu vpeljal v tako zvane »boljše kroge«. Tu se je zagledal v starejšo petično gospodično ter ji obljubil zakon. Pripovedoval ji je, da je grof, da ima v Nemčiji veliko podjetje in razkošno vilo ter v bankah silne denarje, ki so pa začasno na žalost »zmrznjeni«.

Zaročenka mu je posodila dva milijona, češ da ju vrne, brž ko se njegov denar »raztali«.

Ker se je »grof sv. Severa« zdel policiji sumljiv, mu je naredila preiskavo in glej čudo! našla pri njem tudi biserno ogrlico in zlat križ z briljanti, ki ju je bila ljubeča zaročenka nekoč »zgubila«.

»Grofa« so poslali na premišljevanje v luknjo.

Dopisi s Tržaškega

Narodno romanje Slovencev na Koroško

Gospa Sveta, zgodovinsko svetišče v divni Koroški, je bila letos ponovno cilj romanja tržaških in goriških Slovencev.

V soboto popoldne smo se v najboljšem razpoloženju pripravili na dolgo pot. Ustavili smo se najprej v Vidmu. Tam smo čakali, da se zberemo vsi romarji. Vseh nas je bilo 510. Potovali smo z 11 avtobusi. Motorji so zabrneli in odrinili smo po lepi cesti, ki se vije po dolni rek Tilmonta in Bele ob vznožju visokih gora Julijskih in Karnijskih Alp.

Okoli 6. ure popoldne so se avtobusi ustavili na državni meji. Tu so nas že čakali koroški prijatelji, ki so nam bili za vodnike na vsem potovanju. Mračilo se je, ko smo dospeli v Celovec, kjer smo prenočili. Drugi dan smo se navsezgodaj podali h Gospe Sveti. Ze od daleč smo opazili griček, na katerem stoji za nas Slovence tako znamenita cerkev. Tu smo z globokim duhovnim dojemanjem prisostvovali službi božji, pri kateri nam je pridigal slovenski kanonik msgr. Zechner. Ljudsko petje je mogočno odmevalo med oboki veličastne cerkve. Po obredu smo si ogledali slavni spomenik, kjer je slovenski kmet v slovenskem jeziku ustoličeval svoje kneze in vojvode. Zadnji knez, ki so ga ustoličili po tem slovenskem običaju, je bil leta 1414 Ernest Zelezni.

Nato smo se vrnili v Celovec, kjer smo meli skupno kosilo. Iz mogočnega 500 članskega zbora so donele narodne pesmi in za zaključek smo stoji zapeli še himno »Hej Slovenci«.

Iz Celovca nas je vodila pot v Smihel v podjunsko dolino. V zavedni slovenski vasi Smihelu smo imeli s Korošci skupno prireditev. Ta dan je imela podjunska mladina svoj praznik.

Dr. Janko Tischler je pozdravil vse Primorce, ter izrazil željo, da bi se med Korošci kar najprijetneje počutili.

Na' o so nastopili pevski zbori koroških Slovencev. Sledilo je rajanje štirih koroških deklic. Na oder je potem stopil Stanko Kosmina, ki je med drugim dejal:

Dragi rojaki! Prinašam Vam pozdrave iz Trsta, s tržaškega Krasa tam od Jadranskega morja in slovenskih bregov. Ponesite jih po vsej slovenski Koroški. Naj jih sliši Zila, naj jih sliši Rož, Podjuna, povsod, kjer slovenski prebiva naš rod.

Danes je praznik naše besede, je praznik naše lepe slovenske pesmi, ki nas preko vseh meja in pregrad povezuje in utrjuje.

Dragi bratje Korošci! Lepa je naša pesem. Neki naš pisatelj jo primerja s soncem in s krvjo. Pravi, da je lepa kot sonce in živa kot kri. Da, prav tako je. Posebno koroška narodna, saj smo jo mi na Tržaškem velikokrat slišali, ko je zaorila iz vaših grl.

Sadovi slovenske šole

Zelo nas je razveselila številna udeležba mladine na proslavi 100-letnice šole v Borštu. Mladina je prevladovala tako med množico gledalcev — po naši oceni vsaj 2500 oseb — kot tudi med nastopajočimi.

Vsi pevski zbori, ki so se udeležili proslave, so po veliki večini sestavljeni iz mladih deklet in fantov. Nekateri — n. pr. mešani zbor iz Ban, Konkonela in s Katinare — so še čisto mladi, a so že večkrat nastopili v javnosti in ta mladina je pokazala tako voljo in idealizem, da je lahko z zgled vsem drugim.

Zdi se, kot da je nova ljubezen do slovenstva in do kulturnega dela prežela našo mladino na Tržaškem in s tako mladino nas ni treba biti strah bodočnosti.

Idealizem mladine pa je v ostrem nasprotju z brezbriznostjo velike večine naših razumnikov, saj bi bili lahko našli na prste vse, ki so se znašli v nedeljo med množico na proslavi v Borštu.

Prosvetno udejstvovanje mladine je brez dvoma sad naše šole!

M. Z.

Dokler bo živela naša pesem, bo živel tudi naš rod. Zato naj nas naša pesem spremlja vedno in povsod, ob vsaki priliki, v veselih ali žalostnih trenutkih.

Ostapimo zvesti naši pesmi, tej najbolj dragoceni kulturni dediščini naših očetov in pradedov. Razlega naj se še naprej tako pri nas ob sončnih bregovih našega Jadrana kot pri vas, v prelepi in slikoviti koroški deželi. Naj prehaja iz roda v rod in naj ostane kot živ in neugasljiv plamen, znak našega duha, znak naše zavesti, našega obstoja in naše bitnosti.

V imenu Slovenske Prosvete iz Trsta, ki je pripravila dva naša zbora za današnji nastop, vas še enkrat prav lepo pozdravljam in vam kličem: Naj živi lepa slovenska pesem, naj živi slovenska Koroška!

Za tem sta nastopila mačkovijski in škedenjski pevski zbor. Smihelski igralci so izvajali idejno globoko zasnovano igro »Zvon«. Nato smo vsj skupaj navdušeno zapeli koroško narodno: »Gorčez Izar«. S slovenskimi narodnimi, ki jih je izvajala godba na pihala, se je zaključila ta pestra in nadvse uspeša prireditev.

Naslednji dan smo do opoldne ostali v Celovcu. Prisostvovali smo maši, ki jo je daroval kanonik dr. Blüml. Mogočno ljudsko petje je odmevalo po prostrani stolnici. V bližini mestnega gledališča smo opazili veličastno stavbo Mohorjeve družbe, za slovenski narod izredno važne kulturne ustanove, ki je v sto letih svojega obstoja razposlala na milijone knjig med slovenski narod.

Iz Celovca smo šli v deželo jezer. Videli smo Vrbsko jezero, ustavili smo se v kraju Poreče, kjer smo se vkrcali na motorne ladje in se odpeljali na nasprotni breg k cerkvi Marija na otoku. Za Slovence je ta kraj važen, ker so tu nastali »Brižinski spomeniki«, prvi zapiski slovenske književnosti. Na nagrobnih spomenikih okoli cerkve smo opazili še veliko slovenskih imen.

Od tu smo šli mimo znanega letovišča Vrbe ter prispeli do Osojskega jezera. Nekateri smo se povzpeli z žičnico do 1500 m visoke razgledne postojanke Kanzel, odkoder se nam je nudil veličasten razgled po obširni koroški zemlji. Se zadnji pogled na Osojsko jezero in naši avtobusi so odbrzeli mimo Beljaka po Ziljski dolini, kjer smo zapustili koroško zemljo ter se vračali domov veselega srca ter polni najprijetnejših občutkov.

Poslednja pot mladega Franka

V četrtek popoldne smo v Škedenju pokopali mladega skavta Franka Stoparja, ki se je pretekli teden smrtno ponesrečil na Višu.

Pogreb je bil zelo ganljiv. Žalni sprevod je šel iz Frankovega doma v cerkev ter od tu na domače pokopališče. Na čelu je korakala uniformirana četa skavtov s preprostim lesenim križem in vencem. Za njo so šli skavti v civilu ter dijaki z venci in cvetjem. Z dijaki so bili tudi zastopniki profesorjev. Pogrebne obrede so opravili številni duhovniki, krsto, na kateri je bil pokojnikov skavtski klobuk, ovenčan s planinskimi rožami, ki so jih nabrali njegovi tovariši, je nosilo šest postavnih skavtov, ob nji je pa korakala častna straža. Za krsto je šla mati mladega Franka, vsa srta od žalosti. Za njo je bilo vodstvo skavtske organizacije, za njim pa velika množica Škedenjcev in Tržačanov, med katerimi smo opazili zastopnike Slovenske socialno-krščanske zveze.

Na grobu sta se od pokojnika poslovila prof. Stanko Žerjal in načelnik skavtov dr. Oton Berce. Ta je z občutenimi in ganljivimi besedami orisal življenje mladega Franka. Govor je zaključil z naslednjim pozivom:

»Nobenih posebnih Tvojih zahtev in želja ne poznam. Le za ti dve Tvoji vroči želji

OPČINE

Pred kratkim se je v Marijanišču zaključil gospodinjski tečaj, ki so ga pripravile in vodile šolske sestre. Tečaj je dobro uspel, a je velika škoda, da se ga je udeležilo le malo deklet. Čudimo se, da je med udeleženkami bilo najmanj Openk. To pomeni, da se naša dekleta malo zanimajo za vprašanja, ki bi jim že danes morala posvečati največjo pozornost.

Kljub temu pa si šolske sestre veliko prizadevajo, da bi ustanovile tako šolo, kakor so jo imele svoj čas v Tomaju, kjer so se mnoga primorska dekleta vzgojila v vzorne gospodinjice in dobre matere.

Letos je na Opčinah mnogo letoviščarjev. Ker je bilo v začetku poletja slabo vreme, smo se bali, da jih ne bo. Brž ko je pritisnila vročina, pa je bilo mnogo povpraševanja po sobah.

Danes je že vse zasedeno.

BANE

Nedavno tega so pri nas izročili »Italijanski mladina« lepo, veliko stavbo, ki je prej bila last fašistične mladinske organizacije GIL. Sedaj je tu počitniška kolonija, ki šteje približno 300 otrok. Skozi 15 let je bilo poslopje zasedeno po vojski; v njem so bili Nemci, Jugoslovani, Amerikanci in Italijani.

Ko preneha kolonija, se v poslopju prične šolski pouk. Učence bodo prevažali iz mesta, jih tu držali ves dan in jih zvečer peljali zopet domov. Govore tudi, da se jeseni otvori otroški vrtec.

Nimamo sicer nič proti temu, da se tu zbira šolska mladež, vendar ne moremo razumeti, čemu se nekateri toliko prizadevajo, da bi zvalili v to šolo tudi naše otroke. Pravijo jim, naj nikar ne hodijo na Opčine, ki so daleč, temveč naj se kar priključijo njihovoli šoli.

Starše iz Ban pozivamo, naj nikar ne nasedejo tej vabi, kajti slovenski otrok spada le v slovensko šolo!

vem: Prva, da bi umrl s Kristusom v srcu, in druga, da bi slovenska skavtska organizacija napredovala. Prva želja se Ti je že izpolnila. Drugo željo pa Ti homo izpolnili mi, ki smo zbrani sedaj okoli Tebe. Ko se je zgodila nesreča, smo bili prepričani, da je naša organizacija s Teboj vred umrla. Ti pa mi sedaj, ko stojim pri Tebi, polagaš na ustnice besede: Bratje! Rotim Vas, ne obupajte, ne odnehajte, vztrajajte dalje, sledite mojemu zgledu, posnemajte me! Saj nisem umrl, saj živim med vami in bom vedno z vami! Sedaj bom lahko storil za vas še več, saj sem sedaj pri Bogu. Bratje, ne pozabite na naš pozdrav, ki se glasi: »Bodite pripravljeni!«

Okrog groba zbrani skavti so odgovorili: »Vedno pripravljeni!«

»Franko, slišal si odgovore okoli zbranih. Tvoja druga želja se bo torej tudi izpolnila!« je zaključil dr. Berce in ganil mnoge poslušalce do solza.

Sprevod se je vil med špalirjem občinstva, med katerim je bilo opaziti marsikatero rosno oko. Opazili smo tudi, da so bile med pogrebom vse trgovine zaprte, kar je lep znak človeške in narodne solidarnosti naših Škedenjcev.

— Dopisi iz Goriške —

KONGRES LADINCEV

V Novem listu smo že poročali, da bo 30. in 31. julija ter 1. avgusta v Vidmu in Čedadu kongres Ladincev. V nedeljo so se pa zborovalci zbrali na goriškem gradu. Prisotni so bili tudi številni oblastniki ter razni italijanski kulturni delavci. Vseučilišni profesor Bezzola iz Züricha je imel zanimivo predavanje, in sicer o nastanku pismenega jezika v švicarski pokrajini Grigioni. Globokoumno je orisal zgodovinski razvoj ladinsega jezika od prvih začetkov do današnjih dni. Dejal je, da sta krepkejša sosedna jezika — nemščina in italijanščina — znatno ovirala razvoj ladinsega. Prav tako sta tudi ovirala, da se ladinščina ohrani. Plemeniti profesor je z raznimi navedbami razsvetlil vsak problem, ki se je pojavil v borbi za ohranitev in živo uveljavljanje tega jezika. Svojim poslušalcem je pri tem predočil značaj in duha ponosnih hribovcev, zvestih in vztrajnih čuvarjev svoje jezikovne dediščine.

Našo, zlasti pa še italijansko pozornost zasluži posebno njegova zaključna, globokoumna misel o vrednosti in pomenu obnovitve vsakega ljudskega jezika. Nihče ne more izpodbiti njegove trditve, da je mogoče le z ohranitvijo jezika ohraniti tudi narodnega duha.

Vsi poslušalci z gospodom prefektom dr. De Zerbijem vred so z navdušenim ploskanjem pozdravili duhovito predavanje. Toplo se mu je zahvalil profesor Leicht iz Vidma, ki je prav gotovo ob tej priliki moral misliti tudi na beneške Slovence. Popolnoma smo prepričani, da se je tudi vsej drugi gospodi v tem trenutku vsaj podzavestno oglašila vest, ko se je spomnila raznarodovalne italijanske politike proti slovenskemu ljudstvu v naših krajih. Tedaj je stopil gospodi gotovo pred oči tudi duh blagopokojnega gospoda Reščiča, proti kateremu so se dan prej oblastva hudo pregrešila, ker so prepredila, da bi se slovenski verniki v cerkvi sv. Ignacija od njega poslovili z besedo in pesmijo v materinščini. Popolnoma so pozabili, da so storili krivico možu, ki je bil, kakor upamo, že združen z duhom večne Ljubezni, Dobrote in Resnice.

Pozivamo vse pošteno misleče italijanske brate v Kristusu, naj z dejanji dokažejo, da so zares kristjani. Tako smo mi razumeli globokoumno in življenjsko resnično predavanje plemenitega Švicarja italijanske narodnosti.

SOVODNJE

Preteklo nedeljo je naš dramski odsek priredil na župnijskem dvorišču lepo Krekovo trodejanko Tri sestre. Vsi igralci so dobro odigrali svoje vloge, odlično pa je igrala Anka. Igra je zlasti poučna in vzgojna za ženske. Saj jim dopoveduje, da ne smejo biti preveč trmaste. Moške pa uči, kako se tudi trmaste žene lahko na pameten način ukrotijo, da postanejo dobre žene, matere ter gospodinje, ki drže »tri ogle« pri hiši.

Ugajala nam je tudi scenerija, ki je bila za vsako dejanje druga. Med odmori je g. Gorjan odpel nekaj pesmi. Sodimo, da bi bilo potrebno igro ponoviti, ker so dramski nastopi prav zlahka izobraževalno sredstvo. Saj je tudi obilna udeležba dokazala, da je naše ljudstvo zelo navdušeno in hvaležno za

take kulturne prireditve.

Zvedeli smo, da je prefekturni odbor podelil nagrado, ki jo je določil občinski svet našemu županu.

ŠTEVERJAN

Predpreteklo nedeljo nas je sovodenjski Kat. dramski odsek razveselil s svojim dovršenim nastopom. Priredili so Krekovo trodejanko Tri sestre. Vsem igralcem čestitamo zaradi lepega podajanja. Ne bi pa bilo prav, če bi ob tej priliki ne pribili, da je že skrajni čas, ko se tudi v naši vasi mora čimprej obnoviti prosvetno življenje, ki je žal v zadnjem času skoro popolnoma zamrlo. Naša mladina je vsa navdušena za živo prosvetno delo, a žal ni nikogar, ki bi jo v njeni težnji in požrtvovalnosti zares podprl.

Goričani in Sovodenjci ne morejo rešiti naše narodne časti. Zato pričakujemo, da v kratkem tudi števerjanska mladina pokaže, kaj zna in zmore. To je že večkrat naredila; tudi sedaj je pripravljena na vse žrtve, ki jih zahteva dejavno prosvetno življenje, a vodilni prosvetni delavci jo morajo v njeni prizadevnosti podpreti.

JAMLJE

Na našem ovinku smrti se je pretekli petek zopet dogodila prometna nesreča. To je že druga v zadnjih 10 dneh. To pot se je v občestni jarek zvrnil avto Antona Negra iz Sondrija; morda ni mož videl dvojne opozorila in zato ni mogel pravočasno zmanjšati brzine. Hvala Bogu, da se ni ponesrečil, pač pa se je njegov avto močno poškodoval.

O nesrečah na tem ovinku poročamo le zato, ker so zares prepogoste in hočemo prepričati cestno upravo, naj še učinkoviteje poskrbi, da ne bo več nesreč.

IZ RONK

Delavke v naši predilnici so opravičeno nezadovoljne s svojim položajem zlasti zaradi tega, ker vodstvo odlaša z ureditvijo njihovega mezdnege razmerja. In vendar zahte-

vajo od njih večjo storilnost kakor v drugih predilnicah. Vznemirja jih tudi neprijetna vest, da se bo 15-dnevni dopust, ki jim po zakonu pritiče, proti njihovi volji podaljšal kar za nadaljnjih 15 dni. Nepristranski opazovalec, ki zasleduje odnose med delavci in delodajalci v naši deželi in drugod po državi, mora žal ugotoviti, da niso tukajšnje razmere na socialni višini. Še vedno primanjkuje pri nas več človečnosti, ki so ga, hvala Bogu, mnogi narodi v Evropi in drugod po svetu že dosegli. Posnemajmo jih!

PODGORA

Veliko Podgorcev je preteklo nedeljo pohitelo na prosvetno prireditev v Sovodnje. Tamkajšnji dramski odsek je mojstrsko odigral Krekovo igro Tri sestre. Ni nam bilo žal, da smo se udeležili te poučne in obenem zabavne trodejanke, s številno udeležbo smo pa hoteli tudi izkazati svojo hvaležnost pisatelju in velikemu narodnemu voditelju Slovencev, ki je bil, kakor nam pripovedujejo naši očetje, večkrat tudi pri nas v Podgori. Še danes se mnogi spominjajo dr. Kreka in o njem pravijo, da je bil čudovit in ognjevit govornik ter velik politični učitelj. Sovodenjskim igralcem pa iz srca čestitamo k dobremu igranju.

Zunanja gradbena dela za novo rayontovarno so že končana. Sedaj so začeli postavljati nove stroje. Vendar bo preteklo še nekaj mesecev, preden se prične novo delo. Pravijo, da se bo to zgodilo šele v novembru. Kljub temu pozivamo vodstvo predilnice, naj pohiti z notranjo ureditvijo prostorov, ker vemo, kako težko in nestrpno pričakujejo stotine delavcev, da bi prišle do trajne zaposlitve.

SORODNIKOM V VOJNI PADLIH

Po zakonu z dne 10. maja 1955 št. 491, ki ga je objavil Uradni list 23. junija 1955 v št. 143, imajo starši, neporočeni bratje in sestre v vojni padlih pravico do pokojnine, če so nesposobni za delo in pokojnine potrebni. To pravico imajo starši, ko presežejo 70. leto starosti. Prošnjo je treba vložiti v šestih mesecih od 23. julija dalje.

PAZITE NA GOBE

Ker se ljudje večkrat zastrupijo z gobami, opozarja goriško županstvo meščane, naj jih kupujejo le na pokritem trgu, kjer so vse gobe pregledane.

Smrt duhovnika Ivana Reščiča

Pretekli četrtek je umrl v Gorici č. g. župnik Ivan Reščič. Blagi pokojnik je bil vse življenje velik dobernik revnih in zapuščenih ljudi. Največ let svoje zveste službe je posvetil gluhonemim v deželnem zavodu, ki ga je ustanovil slovenski duhovnik in pisatelj Valentin Stanič.

G. Reščič se je rodil v Gorici 22. julija 1877. Šolal se je v Kopru na učiteljskem in tam tudi maturiral. Nato je učiteljeval na Vratih in v Lokovcu. Ko so ga imeli imenovati za nadučitelja v Šempasu, se je pa odločil za bogoslovje. V duhovnika je bil posvečen 23. julija 1906. Eno leto je kaplanoval v Bovcu, nakar so ga imenovali za učitelja v gluhonemnici; kmalu je postal njen ravnatelj, dokler ga ni fašizem 1925. leta izgnal iz službe. Po drugi svetovni vojni je župnikoval v Podgori, v zadnjih letih pa je oskrboval cerkev Sv. Ivana, ki je nekaka skupna cerkev goriških Slovencev.

Pogreb je bil v soboto zjutraj; udeležilo se ga je obilo Slovencev pa tudi precej Ita-

lijanov. V travniški cerkvi je daroval mašo zadušnico župnijski upravitelj msgr. Grusovin.

Slovenski verniki smo se začudili že ob začetku službe božje, ker nismo slišali ganljivih slovenskih žalostink, s katerimi spremljamo že stoletja svoje mrlične na poti v večnost. Prav tako smo strmeli, ko nihče izmed sobratov ni spregovoril s prižnice pokojniku slovenske besede v slovo. Bilo je prepovedano!

Prepoved je težka žalitev vsega vernega slovenskega naroda in njegove duhovščine. Kaj takega se ni zgodilo niti v najtemnejši dobi naše zgodovine, to je pod fašizmom. In to se je primerilo ob navzočnosti deželnega predsednika dr. Culota, ki je predsednik goriških Italijanov in Slovencev. Ob odprtem grobu je pokojniku spregovoril v slovo travniški kaplan Mazora.

Vsi Slovenci se pridružujemo govornikovi prošnji, naj Stvarnik sprejme pokojnika v zbor svetih in zveličanih.

Beneška Slovenija - Kanalska dolina

STOBLANK

Obmejni financarji so v nedeljo, 24. julija, našli na cesti od Rukinov v Stoblanke mrliča brez glave. Ko so na mesto samo pritekli domačini, so v mrliču takoj spoznali 52-letnega Jožefa Rukina iz Rukinov. Sodnik je ugotovil, da gre za samomor. Pokojni si je vzel življenje z dinamitom, ki ga je prižgal v ustih. Razstrelivo mu je popolnoma razbilo glavo. Vzroki, ki so pognali Rukina v tako strahotno smrt, niso znani.

Nad samomorom se še toliko bolj vsi čudimo, ker vemo, da je bil še na dan smrti pri spovedi in sv. obhajilu v Ljesi. Žal, da je bil rajnik nekoliko preveč vdan vinu in da so mu domači to večkrat očitali. Naj vsaj njegova prežalostna smrt vzdrami pijance, da se rešijo največjega rušilca premnogih slovenskih družin in njihove sreče.

Pokojni je zapustil vdovo in tri otroke. Užaloščeni družini naše sožalje, pokojnikove duše pa naj se usmili dobri Stvarnik.

ŠT. LENART

V nedeljo, 24. julija, so v cerkvi sv. Lenarta v Podutanski dolini obhajali nenavadno slovesnost: petdesetletnico samostanskega življenja brata Anzelma Zanjera iz reda lazaristov. Slavljenec se je rodil pred 83 leti v Gorenji Mjersi pri »Mežnarjevih«. Šolal se je na Dunaju in 35-leten vstopil v red lazaristov kot laik, in sicer v Gradcu leta 1905. Mnogo let je preživel v Bosni. Dolgo je bil tudi vratar pri »Sv. štengah« na mirenškem Gradu. Od tu se je umaknil v Piemont

in sedaj živi v Chieri ter je še vedno zdrav in čil.

Ker ni nikoli pozabil, da je beneški Slovenec, je hotel pomembno obletnico praznovati v rodni vasi. Trije njegovi nečaki, in sicer pater Lovrenc Oznjak, misijonar reda kombjanov, in spiritual v misijonskem zavodu v mestu Visu (Portugalska), g. Jakulin Krarski in g. Jožef Oznjak, učitelj na Goriškem, ter številni domačini so napravili stricu in svojemu rojaku lepo slovesnost v cerkvi ter »zlate ojceta« v domači hiši. Vrlemu starčku so se od ginjenosti rosile oči, ko se je po tolikih letih znašel v krogu domačih duhovnikov. Prav posebno je bil ganjen, ko so ga spomnili na njegovega strica cistercijanca, ki je v preteklem stoletju umrl v sluhu svetosti. Slavljenec želimo, da bi doživel še »biserne ojceta«, in sicer pri »Sv. štengah«.

UKVE

Skrajno slabega vremena smo že vsi naveščani, ker zelo škoduje našemu gospodarstvu. Krma, ki je letos izredno obilna, se le težko spravlja v senike. Letoviščarjev je razmeroma malo in še tisti, ki pridejo, odidejo pred časom. Gospodarji, ki so zadnja leta posebno opremili svoje hiše za sprejem tujcev, so poparjeni. In takih gospodarjev je kar precej. Saj so si ustanovili v občini kar svojo organizacijo »Pro loco«, ki ima namen skrbeti za to, da bo vas vedno bolj privlačna. Med sezonskim časom so najeli celo posebne vaškega pometača, ki skrbi za snažnost na cestah, poteh in trgih.

Dopisi iz Goriške

SEJA DEŽELNEGA SVETA

Preteklo soboto je deželni svet razpravljal o tekočih upravnih zadevah, o podporah raznim organizacijam, n. pr. odboru za obrambo proti toči v krminskem okrožju, Zelenem križu, o nabavi goriva za razne šole in sodnijo, plačah za uradnike itd. Ko so razpravljali o potrebi, da se v deželni umobolnici uvede moderna naprava, ki naj dvigne učne uspehe, se je deželni predsednik spomnil tudi č. g. Reščiča. Pokojni je namreč tu dolgo let vestno in požrtvovalno deloval. K temu naj pripomnimo, da bi bilo treba spoštovanje in hvaležnost do pokojnika izraziti v dejanjih in ne zgolj z besedami.

Tega pa g. predsednik, ko se je udeležil pokojnikovega pogreba v cerkvi sv. Ignacija, ni storil, čeprav je dobro vedel, kakšne običaje imamo Slovenci pri pogrebu svojih duhovnikov. Vedel je tudi, kako nas bo globoko zabolelo, če se ti pravadni običaji slovenskega naroda ne spoštujejo.

NOVI TRAVNIŠKI ŽUPNIK

Za župnika na Travniku je nadškof msgr. Ambrosi imenoval g. Angela Persiga, ki je bil doslej nadžupnik v San Pier d'Isonzo. Svoj čas je bil g. Persig vikar v goriški stolnici. Novi travniški župnik se je rodil v Ločniku l. 1920. Za duhovnika je bil posvečen 24. aprila 1943. Novi župnik pride v Gorico sredi avgusta. V upanju, da bo tudi nam dober in pravičen pastir, ga toplo pozdravljamo vsi slovenski verniki travniške župnije.

BELI GRAD ZAKLETI GRAD

IZ PREVAR V PREVARE

Ko je že vse okrog Maksimilijana usodno propadalo, se je odločil, da pošlje ženo Karlotu v Pariz prosit, naj ostane francoska vojska še v Mehiki in naj se ne izterjuje državni dolg, ker so vse blagajne prazne.

Z veliko težavo so spravili skupaj potrebno vsoto celo za potovanje. Dne 9. junija 1866 zgodaj zjutraj je cesarica odpotovala iz prestolnice. Nemo in žalostno si stiskata mož in žena roke v dirjajoči kočiji. Ploha in vihar tulita zunaj kakor svareči glas zlohotne usode. K nesreči se zlomi še kolo cesarske kočije. Naslednji dan se cesar s spremstvom vrne. Žalostno je bilo slovo od junaške žene, žalostno — za vekomaj...

Obrisala si je solze in pogumno nadaljevala pot do Veracruz. Povsod vse tiho in mrko. Na ladji »Cesarica Evgenija« plapolala francoski prapor. Cesarica Karlotu pa se ne pusti prej vkrcati, dokler niso potegnili na glavni jambor mehiške zastave.

V SVOJEM CESARSTVU

Cesar Maks se je brž lotil dela. Odločil se je, da bo ubral v notranji državni politiki srednjo pot med skrajnimi republikanci Juarez in konservativno stranko, ki ga je zvalila na prestol. Naslonil se je na liberalno stranko, ki so jo predstavljali bogati trgovci, uradništvo in priseljenci. Iz te stranke si je izbral tudi zunanjega ministra. Seveda se je s tem zameril predvsem višji duhovščini. Ljudske množice so bile brezbrizne, juaristi

pa njegovi zakleti sovražniki. Voditelji so se bolj brigali za koristi svojih strank kot pa za državne. Tudi finance so bile drugačne, kot so mu jih slikali v Parizu. Ljudstvo je tako revno, da sploh ne zmore plačevati davkov. Pa se je ljudstvo tudi balo, saj so nekateri vasi vsak teden menjavale gospodarja, enkrat so bili v njih juaristi, pa spet francosko-mehiške čete. Moral bi urediti pravosodje, posebno pa dvigniti zaostalost ljudstva.

Prejšnje vlade se za uboge Indijance sploh niso zmenile. Res je bila v vsaki vasi lepa cerkev in ljudstvo je na glas vpilo »Nuestra Señora de Guadalupe«, v srcu je pa še bilo vdano krvavemu bogu Vielipucliju. O kakem šolstvu ni ne duha ne sluha, čeprav ima Mehikanece silno razvit umetniški čut. Sploh je to ljudstvo sestavljeno iz samih skrajnosti. Leno in topo, na mah pa odločno in urno; živi kot herca, zna pa nastopiti kot bogat španski hidalgo. Malo evropske civilizacije je bilo opaziti le pri srednjem stanu v mestih. Nekaj tisoč ljudi, bogatih veleposestnikov, se je pa igralo stranke in politiko.

V teh razmerah naj novi cesar vse uredi, tako bi hoteli ti slednji le sebi v prid. Sam je pisal v Evropo, da so najbolj sebični in podkupljivi stanovi v Mehiki: sodni uradniki, častniki in del duhovščine, zlasti domače. V zunanji politiki je pa imel visokoleteče načrte, kako da bo vse srednjeameriške republike združil pod svojim žezlom. Prepotoval je vsa večja naselja na severu,

koder so francoske čete potisnile juariste v gozdove in gore. Povsod je ljudstvo poslušalo lepega vladarja, ki je v slabi španščini govoril nekaj o demokraciji in svobodi. Poslušalo je in molče odšlo. k

Vojskovanje z uporniki je požrlo ogromne vsote. Francoski maršal Bazaine, ki je imel tajna navodila od Napoleona III., je sabotiral cesarske ukaze, ker ni hotel, da bi cesar nehal biti igrača v francoskih rokah. Na dvoru samem so pa priskledniki, med njimi sam cesarjev blagajnik Vukačević, sleparili in kradli, kolikor so mogli.

Najbolj nevaren je bil spor z duhovščino. Cerkev je zahtevala nazaj vsa zaplenjena posestva. Ta so bila pa že pred desetimi leti prodana zasebnikom in so že nekajkrat menjala gospodarja. Zato ni cesar mogel ugoditi tem zahtevam. Papeški nuncij je v znak protesta zapustil deželo. Na dvor je prišel pater Jožef Fischer, ki je postal cesarjev spovednik in njegov osebni tajnik. Svetoval mu je, naj se drži konservativcev, a ti so cesarju najbolj spodkopavali tla. Izsilili so od njega poseben odlok, da bo vsak juarist, ki ga ujamejo, postavljen pred vojno sodišče. Maks je odlok sicer skušal omiliti s tem, da je v posameznih primerih izrekal pomilostitve. Usodno je nihalo na desno in levo. Tajno se je skušal pogoditi celo s Juarezom, a ta noče nič slišati. Nasprotno, na Dunaj pošlje svojega posebnega odposlanca Jesusa Terana, ki na dvoru mirno in jasno pove, da se bodo pristaši osvobodilne borbe borili do zadnjega in da je zatorej najbolje, če Franc Jožef sam svetuje bratu umik. Toda ta si je mislil, naj kar ostane Maks v mehiškem kotlu.

(Nadaljevanje v prihodnji številki)

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Proslava 100-letnice šole v Borštu

V nedeljo, 31. julija, je Boršt obhajal stoletnico svoje šole. Bilo je pravo narodno slavlje, katerega se je udeležilo ogromno število ljudstva z vseh strani našega ozemlja. Na tri ure trajajoči spored je obsegal nastope enajstih pevskih društev, plesne v narodnih nošah, folklorne skupine, prvi nastop godbenega kvarteta iz Doline, mnogoštevilne recitacije dijakov, rajanja najmlajših šolskih otrok in različne govore.

Zbor iz Boršta je zapel najprej pozdravno pesem — dobrodošlico. Potem sta sledili Venturinijeva »Znamenje« in Vodopivčeva »Izgubljeni cvet«. Pod Petarosovim vodstvom je nad trideset pevcev pelo zelo lepo in ubrano in iz skupine je izstopil plemeniti glas soprana solista.

G. župnik Malalaž je orisal zgodovino šole, od ustanovitve do dobe, ko je prešla v roke poklicnih učiteljev. Pri stari cerkvi je pokopan zabreški duhovnik, ki je šolo ustanovil. Govornik je omenil tudi cesarskega namestnika grofa Stadion, ki je v tistih časih naročil, naj se za slovenske šole napišejo primerne učne knjige. Vneto je delal v šoli tudi duhovnik Luka Čadež. Ko so otroci čuli škripati njegove škornje, so morali biti tihi. Se zdaj je na monštranci njegov zlati križec, ki ga je prejel za zasluge v šoli, iz katere je izšel tudi pok. tržaškoprški škof Glavina. Zadnji duhovnik-učitelj je bil g. Alojz Pavlič.

Učitelj Skrinjar je nato opisal dobo, ko je šola prešla v roke posvetnega učiteljstva. Ob njeni zakonitvi leta 1883 je imela le en sam razred, čeprav se je iz Boršta, Zabračca in Jezera nabralo do 112 otrok. Z raboto se je zgradilo leta 1902 novo poslopje in se leta 1905 razvilo v dvorazrednico. Od leta 1910 do 1920 je na šoli poučeval pok. Fr. Venturini. Fašisti so jo nato ukinili, a začela je zopet delovati leta 1943. Ob soglasnem odobranju je govor izvenel v vprašanje generalnemu komisarju, ali bo šola, ki je bila uzakonjena že leta 1883, dosegla zopetno uzakonitev do začetka šolskega leta, kakor je dr. Palamara svečano obljubil!

Zupan Lovriha je v pozdravnem govoru obljubil šoli vsa pomoč občine.

Dr. Budaj je zborovalce pozdravil v imenu Slov. Prosv. Zveze.

Po recitaciji štirih odločnih otrok (»Slovenec sem« in dijakinje Zahar (Zdravko Ocvirk: Domovina) je zapel mladi pevski zbor iz Ban pesem »Visoka je gor« in »Le vkup uboga gmajna«. Pod Vidaličevim vodstvom se je zbor začel res uveljavljati.

Po rajanju najmlajših in recitaciji »Moja Primorska« je dolinski moški zbor zapel pod vodstvom Cvetka Marca Ipavčeve »Domovina« in Vodopivčeve »Mojo srčno kri škropite«. Zbor in njegovi solisti so se zares dobro odrezali.

Z vsemi vragolijami modernega jazza namazan je prvič nastopil Godbeni kvartet iz Doline. Zaigral je »Kraško burjo«, »Gorenjski pozdrav« in še druge. Po zopetnem rajanju otrok je nastopil moški zbor iz Sempolaja in pod spretno Zidaričevo roko zelo ubrano zapel »Fantič zelenega Stajerja«, »Lad-

Slovenski pisatelj Ferenc Bükvič, ki je pred leti objavil roman Brezdomci, je dokončal nov roman z naslovom Cudak. Njegova vsebina je zajeta iz povojnih razmer v Sloveniji. Bükvič živi kot begunec v Chicagu in dela v neki tovarni.

Na mednarodni razstavi keramike v Cannu, na kateri sodeluje 42 držav, je Jugoslavija zastopana z deli 12 umetnikov - keramikov iz Slovenije, Hrvatske in Srbije. Jugoslovanski keramiki so prejeli nagrado kot skupina, Mila Petričičeva in Vlasta Baranjaj iz Zagreba sta pa bili odlikovani s srebrnimi svetinjama.

Zagrebska baletna skupina je nastopila na mednarodnem baletnem festivalu in Nerviju blizu Genova. Izvajala je Lhotkejevega Vraga na vasi, Hrističevo Ohridsko legendo in zaključno kolo Gotovčeve opere Ero z onega sveta. Uspeh je bil tolikšen, da je morala Lhotkejevo delo večkrat ponoviti.

Nedavno je v Zagrebu izšel prvi zvezek Enciklopedije Jugoslavije. Knjiga je bogato in okusno opremljena. Obsega 708 strani velikega formata. V njej je obdelano gradivo pod črko A in B.

ja meni domovje« in »Moj doma«. Ko so se začeli vrstiti zbor za zborom in dirigentom, je slavje zavzelo obliko pevskega festivala, na katerem poda vsaka pevska skupina najboljše, kar ima, in skuša vsak pevovodja biti med prvimi. Pristrčen je bil pogled na folklorno skupino, ki je izvajala slavonska, srbska in makedonska kola. Gibčnost zdrave in lepo razvite mladine, živa barva narodnih noš in duh, ki je vel iz narodne glasbe je človeka razveselil, ker mu je bil protiutež bolnim in brezdušnim plesom, ki se širijo tudi med našo mladino. Pod Boštjančičevim vodstvom je zbor »Vesna« s Konkolnaja zapel pesmi »Naš Kras«, »Nazaj v planinski raj« in še Konkolnasko himno.

Za recitacijo Nebesa pod Triglavom je zbor Lonjer-Katinara zapel Venturinijevo »Pozdravljena domovina« pod vodstvom Karla Coka in Laharnarjevo »Pozdravljam te Vipavski doma« pod taktirko g. Lavrenčiča. Zbor ima veliko dobrih pevcev in kar tri pevovodje.

Moški zbor iz Križa je občuteno zapel po načini kvarteta Sattenerjev »Pogled v nedolžno oko« in Adamičeve »Peter ban«. Vodil ga je Mirko Guštin.

Po nekaj recitacijah je nastopil Vlado Svara s pevskim zborom »Ivan Cankar« od Svetoga Jakoba, ki je mojstrsko zapel »Tam kjer so...« in »Ti pobč...« z lepim solospvom. S posebnim užitekoma so tudi otroci recitali Kundičevo »Cudežno ptičko« in Vodnikovo »Dramilo mojim rojakom«.

Pod Zerjalovim vodstvom je nastopil drugi moški zbor iz Križa z Zajčeveo »V boj« in Hajdrihovo »Mladini«. Skupina je sestavljena iz same mladine in zveni polno, sveže in sočno.

Nastopila sta še Celestin Vekjet z zborom iz Rovt, ki je s polnim občutkom zapel Ferjančičevo »Pozdravljam te...« in Zajčeveo »Lepa si...«.

Mešani zbor iz Nabrežine »Igo Grudena« je vodil tudi Vlado Svara. Zapel je »Soča« v Vrabčevi priredbi in še eno pesem. Vse je izzvenelo ubrano kot orgle, kjer so izstopali prekrasni ženski glasovi.

Spored je zaključila skupina s plesom na motiv: Polka je ukazana...

Odlidna povezava in sodelovanje tolikih društev sta sijajno uspela in pokazala, da se vse naše kulturno delo zadovoljivo razvija. Kakor lepa pomlad diha iz te skupnosti in marsikatero zrno je padlo na rodovitna tla.

IV. G.

Kulturne vesti

Beograjska folklorno - plesna skupina Kolo sedaj gostuje po raznih ruskih mestih. Med drugim je nastopila v moskovskem letnem gledališču Ermitaž. Na sporedu so bili plesji in narodne pesmi jugoslovanskih narodov. Navdušenje občinstva je bilo tolikšno, da so morali plesalci nekatere plesne ponoviti. »Kolo« bo nastopilo v sovjetski prestolnici še trikrat.

24. julija je nastopila v Ljubljani ruska folklorno - plesna skupina »Berjzka«, ki šteje 36 plesalk pod vodstvom Nadažde Nadeždine. Odplesala je vrsto ruskih narodnih plesov, ki so popolnoma osvojlili občinstvo. Se prej je skupina nastopila v Beogradu, Novem Sadu in Zagrebu. Tamkašnji listi so se zelo pohvalno izrekli o njeni umetnosti. »Berjzka« je že uspešno gostovala na Finskem, Svedskem, Norveškem, Nizozemskem, v Svciji, Belgiji in Angliji.

Hrvatski sabor je sklenil, ustanoviti dve novi fakulteti, in sicer medicinsko na Reki in filozofsko v Zadru. Za novi fakulteti so že določili ustrezne prostore.

Pred nedavnim je bila v Jakopičevem paviljonu v Ljubljani razstava nad 200 poslikanih končnic starih panjev, ki so jih uporabljali na Gorenjskem in Koroskem v 18. in 19. stoletju. Na razstavljenih končnicah smo lahko občudovali svojevrsten likovni izraz takratnih ljudskih slikarjev in veliko domiselnost, smisel za zdrav humor ter realistično gledanje naših prednikov na življenje. Na njih so čudovito združene najboljše lastnosti naše ljudske umetnosti.

Newyorška radijska postaja je pred nedavnim imela na sporedu tričetrturo oddajo jugoslovanske glasbe. Prikazala je v glavnih obrisih našo glasbo od njenih začetkov v 16. stoletju do današnjih dni.

Makedonski pesnik Georgij Stalev je prevedel v makedonščino Prešernov Sonetni venec. Lična knjižica je izšla v Skoplju. V njej je na kratko orisano tudi Prešernovo življenje in delo.

Naš gorjski rojak, slikar Zoran Mušič, razstavlja sedaj v Benetkah nekaj svojih oljnih slik z dalmatinskimi motivi. Skupno z njim razstavlja tudi znani italijanski slikar Massimo Campigli.

VZGOJNI KOTIČEK

Otrokova trma

Pri vsakem otroku se prej ali slej v večji ali manjši meri pojavi trma, ki povzroča staršem in vzgojiteljem mnogo skrbi in težav. Pojavlja se navadno med 3. in 4. letom, pri že doraščajoči mladini pa med 13. in 16. letom.

Danes se bomo omejili na trmo, na katero namletimo pri tri- ali štiritletnem otroku.

Kako naj jo odpravimo?

Zelo zgrešeno bi bilo, če bi jo vzgojitelji skušali streti s silo ali s telesnimi kaznimi. S tem bi pri otroku ničesar ne opravili. Moramo torej najprej poiskati, kje tiči vzrok trmi, in ga šele nato odstraniti. Naj navedemo nekaj takih vzrokov! Otrokovo trmo povzroča že narava sama, toda če se ta napaka ustali, nosijo zanjo krivdo vzgojitelji sami. Okoli tretjega leta se otrok začne zavedati sam sebe, misli nase in zato hoče biti v družini glavni ter si želi mnogo pozornosti. Če mu starši te pozornosti ne morejo izkazovati, bodiš ker imajo doma manjše otroke, bodiš drugo delo, ga to zelo boli. Zapre se vase, staršem ne zaupa, se jim odtuja, skratka kuha trmo.

Vzgojitelji morajo tedaj biti previdni. Z otrokom naj bodo ljubeznivi, naj se zanj zanimajo in naj mu večkrat svojo ljubezen tudi izkažejo. Toda pri tem naj pazijo, da ga ne razvajajo. Če so doma manjši otroci, naj mu pojasnijo, da je on že velik in naj tudi sam skuša bratcu ali sestrici pomagati. Tako se bo čutil važnega, ne več odrinjenega in zapuščenega.

Otrok hoče že po naravi uveljaviti svojo voljo, in sicer zelo zgodaj. Ker je nagnjen k udobnosti, mu je poslušnost čisto neprijetna. Zato se skuša upreti. Če se mu to enkrat posreči, bo poskušal zopet in zopet. Čim večkrat mu uspe, tem večkrat se upre in se končno zgodi, da ne uboga več. Postane

trmast po krivdi staršev, ki so popuščali od svojih zahtev ali pa so celo morali popustiti, ker so kaj nepremišljenega zahtevali.

Ko otrok dorašča, postaja iz dneva v dan samostojnejši. Sam hoče izvršiti, kar zmore. Če ga starši pri tem ovirajo, recimo nosijo, ko že lahko hodi, mu odločajo igro, ki si jo lahko sam izbere, sploh da ga ovirajo pri njegovem delu, se v otroku vse upira.

Starši tudi greše, ko nalagajo otroku pretežke dolžnosti. Prav je sicer, da otroka počasi navajamo k resnemu opravilu, a če mu naložimo prenaporno delo, ki ga po dolgem trudu ne zmore, se začne delati bati in se mu izmikati. Če mu večkrat naložiš pretežko delo, se bo končno izogibal in upiral tudi lahko zmogljivim opravilom in dolžnostim. Postal bo po krivdi staršev neubogljiv in trmast.

Tudi vsak razvajen otrok postane prej ali slej trmast, in sicer spet po krivdi vzgojiteljev, ki mu v vsem ustrezajo, mu prizanašajo z vsakim naprom in mu čez mero lajšajo življenje. In ko mu starši končno kaj odrečejo, je otrok ves začuden, češ kako to, da ni obveljala moja volja. Tedaj jo hoče uveljaviti s silo — postane trmast.

Otrokovo trmo lahko povzroči tudi kaka popolnoma nepričakovana zahteva. N. pr.: mati otroka nosi, pa ga nenadoma postavi na tla in mu ukaže, naj hodi sam; otrok je pri jedi vedno sedel v naročju, zdaj pa ga brez pojasnila postavijo na stol z naročilom, naj sedi in sam je. Take reči so prišle preveč nepričakovano in otrok se je uprl. Zato naj mati vedno otroka na kaj podobnega pripravi in mu stvar razloži s kako, primerno in spodbudno besedo.

Otrokova trma zna torej preprečiti uspešno vzgojo, a pametni starši bodo s primernim ravnanjem mogli tudi to napako popolnoma odpraviti.

GOSPODARSTVO

VPRAŠANJE SVILOPREJSTVA V ITALIJI

Letošnji pridelek svilodov v vsej Italiji cenijo na približno 9 milijonov kg, kar predstavlja komaj eno petino najvišjega pridelka, ki so ga dosegli pred začetkom gospodarske krize l. 1930. Tudi današnja cena za kg svežih svilodov je komaj del takratne cene, saj dobiš danes za kg komaj 500 lir, takrat pa si dobil 40 lir, ki so bile vredne vsaj 3000 današnjih. Torej sviloprejci dobijo danes komaj eno šestino tega, kar so v najugodnejših predvojnih letih.

Kje so vzroki? Glavni vzrok, da ni več takega povpraševanja po pravi svili, tiči v moderni proizvodnji umetne svile, ki se kakovostno vedno bolj bliža pravi, a je pri tem mnogo cenejša. Ne smemo pa tudi spregledati konkurence s pravo svilo, predvsem z Japonske. Ta konkurenca je mogoča iz dveh razlogov: 1. na Japonskem je delovna sila mnogo cenejša kot pri nas in 2. je na Japonskem sviloprejstvo na višji stopnji. Iz vsake onče (32 gramov) semena dobijo Japonci več kg svilodov kot v Italiji in poleg tega imajo Japonci boljše pasme sviloprejk. Medtem ko je potrebno 9 kg svežih italijanskih svilodov za 1 kg svile, zadostuje na Japonskem 7 kg. Italija je v zadnjih treh letih uvozila iz Japonske nekoliko jajčk (semena), s katerimi so delali v Italiji poskuse, ki so se sijajno obnesli. Svilode teh japonskih pasem plačujejo po 100 lir draže za kg kot italijanske. Uvoz japonskega semena pa še ni zadošten, a ga vlada podpira. Italijanska vlada skuša držati pri življenju domače sviloprejstvo tudi s podporami. Sedaj so parlamentu predložili zakonski načrt, ki določa nagrado 50 lir za vsak kg svilodov.

Mimogrede omenimo, da so na posestvu grofa Bandolina v Vistorti pri Sacile gojili letos 70 onč semena in je vsaka onča (32 gramov) dala skoraj 114 kg svilodov. Ta srednji pridelek je bil v nekaterih primerih celo prekoračen.

Danes je v Italiji prav malo slovenskih posestnikov, ki se še pečajo s sviloprejstvom. Največ jih je še v ravninskih vaseh Beneške Slovenije, nekaj v spodnji goriški okolici in prav redki na Tržaškem. Preko meje, v Jugoslaviji je sviloprejstvo nekoliko oživelo v goriški okolici, na Vipavskem, na Krasu, v Brdih in v Soški dolini. Deluje poseben pospeševalni zavod na Pristavi (Rafut) pri Gorici. Svilodi iz tega ozemlja so najbolj cenjeni v vsej Jugoslaviji.

LISTNA GOSENICA

»Novi list« z dne 21. julija je priobčil dopis iz Mavhinj, da se je tam pojavila neka gosenica, ki žre drevesno listje, tako da drevesa postanejo gola.

Ta gosenica je zalega metulja »listarja«, ki mu znanstveno pravimo »Lymantia Dispar«. Proučevalci škodljivih žuželk so že pred meseci opozorili na možnost, da se ta škodljivec zarodi tudi v naših krajih.

Potrebni so zato učinkoviti ukrepi, da se škodljivec zatire, saj ni nevaren samo posamezniku, temveč tudi splošni blaginji.

Primerna sredstva proti listni gosenici so na razpolago: DDT v obliki obeh »gesarolov« (prah in škropilo), arzenati itd. Ker je

nevarnost splošna, mora organizirati zatiranje oblasti in dati na razpolago tudi potrebna sredstva.

V PLANINE IN NA MORJE

gredo v poletnih mesecih mladi in odrasli, da se tako sprostijo dušljivega mestnega zraka. Sonce, morski in gozdni zrak bolj poživijo kri kot draga zdravila.

Živina pa naj ostane privezana v vročem smrdčem hlevu? In tudi mlada živina naj bo na to obsojena? Kot koristi zdrav zrak človeku, tako koristi tudi živini.

Zato živino ven iz hlevov, na prosti zrak in vsaj malo na pašo. Naj ne mine niti dan, da se ne bi živina naužila zdravega zraka.

ALI JE POTREBNO ŠE ŽVEPLATI IN ŠKROPITI?

Letos so trte na splošno zdrave. Le redko kje najdemo po oidiju razpokane jagode ali jagode s temno marogo, ki jo povzroča peronospora. Precej grozdja je tudi že na prodaj, in vendar ne smemo misliti, da je naš grozdni pridelek že na varnem. Do trgatve je še daleč in oidij ter peronospora lahko napravi še mnogo škode. Grozdni molj pa bo prav gotovo povzročil še mnogo okvare.

Zato je potrebno naslednje: V prvem tednu avgusta, najpozneje v drugem, moramo vinograde opleti. Takoj nato bi bilo potrebno grozdje oprati z mešanico žvepla, prahu Caffaro in prašljivega »gesarolac«. Na ta način bomo ubili tri muhe z enim mahom: žveplo proti oidiju, prah Caffaro proti peronospori in gesarol proti grozdnemu molju. Vse tri premešamo v enakih količinah. Za-

to naj bo meh tak, da mešanico čimbolj razprši.

Če nismo konec julija poškopili trtnih mladik, bi bilo potrebno še enkrat škropiti. Najbolje in tudi najceneje je, če poškopimo trte z »asporjem«, ki se res sijajno obnese. Kdor ga je letos rabil, ga ne bo več opustil. Grozdje — a samo to — pa poprašimo kot zgoraj rečeno.

UMETEN DEŽ IN PERONOSPORA

Mnogi so bili in so še mnenja, da bi mogoč umetni dež, oziroma namakanje v obliki dežja pospešiti razvoj glivičnih bolezni, posebno peronospore na trtah, krompirju, paradiznikih itd.

Dosedanji poskusi in izkušnje to zavračajo in si ta pojav takole razlagamo: Voda v obliki dežja opere liste in najbrž celo z listov odstrani troske glivičnih bolezni, v našem primeru troske peronospore. Nekateri tudi trdijo, da ni okuženja zaradi tega, ker se poslužujemo umetnega dežja le v sončnih dneh, ko gorki sončni žarki preprečujejo razvoj troskov.

Na površini zemlje, to je ob vznožju rastlin, ustvari seveda umetni dež enako kot vsaka druga vlaga ugodne pogoje za razvoj glivičnih bolezni. Zato je po namakanju z umetnim dežjem potrebno škropiti proti peronospori kot po vsakem drugem dežju.

MUHE SO SITNE!

Saj jih ni mnogo, a kaže, da spadajo k tistim, ki so odporne proti DDT. A tudi te lahko uničimo z »Neocidom 99«. Če z njim poškopimo stene, ne bo v prostorih vsaj 6 tednov nobene muhe.

OIDIJ NA BRESKVAH

Od več strani se slišijo glasovi, da je letos oidij napadel tudi breskve, posebno mlade cepljenke. Kar celi vršički plesnijo. Proti oidiju pa poznamo samo žveplo.

Sportni pregled

Preteklo soboto se je v Parizu zaključila 42. kolesarska dirka po Franciji. Zmagal je svetovni prvak Louison Bobet, ki se je bil povzpel do rumene majice že na Pirenejih in si tedaj priboril toliko minut naskoka, da mu njegovi tekmeči niso več mogli do živga. To je že tretja zaporedna zmaga francoskega prvaka, ki je tako izenačil rekord Belgijca Thyssa. Ljubljenec francoskih športnikov je letos zaslužen zmagal. Prvega mesta ni sicer zasedel s tisto lahkoto, kakor se je to posrečilo leta 1952 Italijanu Coppiju, niti ni Bobet s svojimi nasprotniki pometal kot Svicar Koblet leta 1951. Letošnji uspeh je sad velikega Bobetovega napora in njegove dobro premišljene razdelitve sil. K zmagi je mnogo pripomoglo francosko moštvo, ki je skrbno nadzorovalo vsako kretnjo najnevarnejših tekmecev svojega kapetana.

Na drugo mesto se je uvrstil Belgijec Brankart, na tretje Luksemburčan Gaul. Četrto mesto je zasedel Italijan Fornara.

Brankart se je letos izkazal kot odličan kolesar tako v gorskih etapah kakor v ravnini. Če bi bil našel nekoliko več opore v svojem moštvu, bi znal resno ogroziti Francoza Bobeta.

Pravo odkritje je bil Gaul. Gorske etape so bile stalno njegove tako na Alpah kakor na Pirenejih. Uvrstil se je na tretje mesto, in sicer 11'30" za Bobetom. To mesto si je priboril sam, ne da bi mu njegovo moštvo kaj pomagalo. Prav gotovo bi letošnjemu zmagovalcu trda predla, če bi mlademu Luksemburčanu nekateri dirkači le nekoliko pomagali.

V moštveni lestvici je prva Francija, druga Italija, tretja Belgija, nato Nizozemska, NEC, Spanija itd.

Značilno je, da sta letos iz tekme izpadla znana kolesarja Svicar Kübler in Francoz Robic. Nečloveški napor jima je odžagal noge.

NOGOMET

Mnogo hrupa je te dni vzbudila vest, da je vodstvo italijanske nogometne zveze izključilo moštvo Udinese iz A lige. Videmsko moštvo bo prihajalo jesen igralo v B ligi!

Izkazalo se je namreč, da je Udinese 31. maja 1953 podkupila nekatere igralce Pro Patrie ter isti dan tekmo zmagala.

Ukrep je med navijači videmskega moštva vzdignil val ogorčenja, tako da je prišlo v mestu celo do majhnih neredov.

V prvi finalni tekmi za srednjeevropski pokal je v Budimpešti domači Voros Lobogo premagal češko moštvo UDA z izidom 6:0.

KAJAKASKI SPORT

Preteklo soboto in nedeljo je bilo v Tacnu pri Ljubljani 4. svetovno prvenstvo v kajaku in kanu slalomu. Udeležilo se ga je 145 športnikov iz 14 držav. Dva dni so se tekmovalci borili s silnimi valovi deroče Save in vozili svoje kajake ter kanuje po 800 m dolgi progi skozi 20 vratice.

Največji uspeh so dosegli češkoslovaški tekmovalci, ki so osvojili 4 prva mesta, 1 drugo in 4 tretja mesta. Športniki iz Zahodne Nemčije so zasedli tri prva in dve drugi mesti. Tekmovalci iz Vzhodne Nemčije so prejeli dve zlati, pet srebrnih in štiri bronaste medalje. Francozi so zasedli eno prvo in drugo mesto, Avstrijci in Svicarji pa so osvojili vsak po eno drugo in eno tretje mesto. Jugoslovani so za eno tretje mesto prejeli bronasto medaljo. Kajakški šport si je pretekli tedaj pridobil v Sloveniji mnogo novih prijateljev, saj je nedeljskim tekмам prisostvovalo več kot 15 tisoč ljudi.

S A H

V Ljubljani je bil preteklo soboto in nedeljo dvo-boj šahovskih reprezentanc Jugoslavije in Italije na dvanajstih deskah.

Ze izid prvega kola (8 5 : 3,5), je pokazal, da so Jugoslovani v premoči. V drugem kolu pa so naši reprezentanti zaigrali še močnejše, tako da je končni izid (17,5 : 6,5) našo premoč le potrdil.

ZA NAŠE NAJMLAJŠE

št. 24

Tarzan, kralj džungle

Copyright, 1929, by Edgar Rice Burroughs, Inc. All rights reserved.

Dekle je izdrlo nož in prerezalo Tarzanu vezi na nogah. Nato ga je odvedlo v veliko sobano, kjer je stal okrvavljen oltar. Može so šli za njima. Tarzan je spoznal, da je v rokah častilcev sonca in bo darovan kot klavni dar.

Iz vdolbin v visokem zidovju so se rezale človeške lobanje. Skozi obokani vhod je prikorakala procesija žensk, ki jih je zlat nakit pokrival od glave do peta. Vsaka je nosila v rokah zlati čaši. Iz hodnika je nato stopila krasna ženska.

Bila je velika svečenica. Na rokah in nogah je imela zlate zapestnice z dragulji. Vsi so poklekli pred njo. Obrnila se je k Tarzanu, a ta je ni razumel. Nekaj trenutkov je čakala odgovora, nato je mignila z roko.

Svečeniki so položili Tarzana na oltar. Uganil je, da se bo ljubka ženska čez nekaj minut izpremenila v krvoločno morilko. S kadečim se nožem v roki bo prva pila njegovo rdečo, vročo kri iz zlate čaše, ki je stala pred njo.

Tarzan ni več upal, da bi se rešil. Tedaj pa je med svečeniki nastala zmešnjava. Eden izmed njih je hotel izpodrniti tovariša, ki je pred njim v vrsti čakal Tarzanove krvi. Divje je zarjovel, ko ga je velika svečenica »La« zapodila na njegovo mesto.

La je stopila k Tarzanu in začela peti zakletev in dvigati tenki ostri nož. Nato je nož počasi spuščala in končno je ostrina obvisela tik nad njegovimi razgaljenimi prsmi. Sredi pričakovanja smrti je slišal čedalje glasnejše renčanje jeznega svečenika.

Skrivnost

DRJA FU-MANČUJA

ROMAN - Spisal: Sax Rohner - Prevedel: A. P.

Potem se je začel — nenaraven prizor — začelo se je morjenje. Kakor bombe so se razletele sijajno barvane glave teh velikanskih gliv, ki jih je omenjal Kitajec, ko so beli žarki padli skozi temo nanje, zakaj le tema jih je hranila v življenju. Rjavkasti oblak — ne vem, ali je bil tekočinast ali prašen — se je dvigal po kleti.

Poskusil sem zapreti oči — ali pa odvrniti pogled od opotekajočih se postav mož, ki so se ujeli v tisti strupeni votlini. Nič ni koristilo: moral sem pogledati. Detektiv, ki je nosil svetilko, jo je spustil na tla, toda motna in čudno razsvetljena puščoba je trajala pičlo sekundo. Svetla luč se je zablislila — brez dvoma ob dotiku sovražnega bitja, ki je zdaj spet povzelo besedo:

»Doktor, opazujte takojšnja znamenja blodenj!«

Tam zunaj, onstran steklenih vrat so se nesrečne žrtve smejale — si trgale obleko s teles — skakale — krilile z rokami — in postale blazneži!

»Zdaj bomo iztrosili zrele trose velikanske 'empuse',« je nadaljeval hudičev glas. »Ker je zrak druge kleti prenasičen s kisikom,

začnejo trosi takoj kleti. Ah, to je zmagala! Ta postopek je znanstveno zmagovalje mojega življenja!« Kakor snežnobela moka so se usipali trosi od stropa in pogrnlili zvijajoče se postave zastrupljenih mož. Pred mojimi osuplimi očmi je gliva rasla; razrasla se je od nog do glave tistih, ki se jih je dotaknila; ovila jih je v blestečo se mrliško odejo ...

»Umirajo ko muhe!« je nenadoma zakričal Fu-Manču v vročnem razburjenju; in bil sem gotov nečesa, kar sem že davno domneval: da so bili veličastni, spačeni možgani Fu-Mančuja možgani morilskega blazneža — čeprav Smith ni nikdar hotel sprejeti te razlage.

»To je moja muholovka!« je kričal Kitajec dalje. »In jaz sem bog pokončevanja!«

Zgubimo Weymoutha

Opolzki dotik megle se je oživel. Višek prizora v kletih strupa skupno z učinki hlapov, ki sem jih vdihaval, so me spravili v nezavest. Zdaj sem spoznal, da plovemo na reki. Še vedno sem bil zvezan; še več, okoli ust sem imel tesno povezano ruto in privezan sem bil k nekemu obroču na palubi.

Ce sem premaknil razbolelo glavo proti levi, sem zrl dol v mastno vodo; ako sem se nagnil proti desni, sem lahko ujel pogled na poškrblateno lice nadzornika Weymoutha, ki je bil zvezan in je imel usta zamašena kakor jaz; ležal je zraven mene; od Naylanda Smitha sem mogel videti samo noge in meča. Glave nisem mogel zadostno obrniti, da bi videl več.

RADIO TRST A

Nedelja, 7. avgusta ob: 9.00 Kmetijska oddaja; 11.30 Vera in naš čas; 12.00 Oddaja za najmlajše: »Marko in njegovi prijatelji«; 13.30 Glasba po željah; 20.30 Puccini: Madame Butterfly, opera v 2 dej.

Ponedeljek, 8. avgusta ob: 12.55 Pevski duet in harmonika; 19.15 Mamica pripoveduje; 21.00 Okno v svet; 21.15 Smetana: odlomki iz opere Prodana nevesta; 22.00 Iz italijanske književnosti in umetnosti; 22.15 Schubert: Simfonija št. 8.

Torek, 9. avgusta ob: 13.30 Glasba po željah; 18.00 Prokofjev: Koncert za violino in orkester; 19.15 Radijska univerza; 21.00 Radijski oder: Cecovini: Zaveda Standfort; 21.45 Slovenski motivi.

Sreda, 10. avgusta ob: 12.55 Jugoslovanski motivi; 18.30 Z začarane police; 18.40 Koncert baritonista Marijana Kosa; 19.15 Zdravniški vedež; 21.00 Mnenja in dejstva; 22.00 Iz slovenske književnosti in umetnosti.

Četrtek, 11. avgusta ob: 19.15 Radijska univerza; 21.00 Dramatizirana zgodba, Rado Lenček: Alfred Stieglitz, pionir umetne fotografije; 22.00 Glasbeno predavanje; 23.00 Nočni motivi.

Petek, 12. avgusta ob: 13.30 Glasba po željah; 18.30 Z začarane police; 19.15 Poletni športi; 21.00 Tržaški kulturni razgledj; 21.30 Vokalni kvintet; 22.00 Svetovna književnost in umetnost; 22.15 Borodin: Simfonija št. 2.

Sobota, 13. avgusta ob: 15.30 Pogovor z ženo; 16.15 Kavarniški koncert; 16.35 Domačji odmevi; 19.15 Radijska univerza; 21.20 R. Strauss: Suita iz opere Kavalir z rožo; 22.19 Operetne melodije.

TEDENSKI KOLEDARČEK

7. avgusta, **nedelja**: 10. pob., Kajetan, Vidojka
8. avgusta, **ponedeljek**: Ciriak, Gočeslav
9. avgusta, **torek**: Roman, Našmjr
10. avgusta, **sreda**: Lavrencij, Jutica
11. avgusta, **četrtek**: Suzana, Bolemir
12. avgusta, **petek**: Klara, Dobrogoj
13. avgusta, **sobota**: Kasijan, Davoja

VALUTA — TUJ DENAR

Dne 3. avgusta si dobil oz. dal za:

ameriški dolar	623—624	lir
avstrijski šiling	23,50—24	lir
100 francoskih frankov	167—169	lir
100 dinarjev	88—91	lir
funt šterling	1660—1690	lir
nemško marko	146—148	lir
pesos	17—18	lir
švicarski frank	145—146	lir
zlato	710—711	lir
napoleon	4000—4100	lir

VPRAŠANJA IN ODGOVORI

Vprašanje št. 136: Prosim Vas za pojasnilo o dolečbah, ki veljajo glede visokodebelnih dreves ob mejnikih. V kakšni razdalji lahko rastejo taka drevesa, kako je z vejami, ki segajo preko mejnika, in čigavi so plodovi, ki padejo na sosedno zemljišče?

Odgovor: Mladih dreves ne smemo saditi na manjšo razdaljo kot 3 metre, in sicer od mejne črte do mladega stebelca. Ko se deblo zdebela, je torej pozneje razdalja manjša. Če drevo raste že 20 let (torej ne najmanj 30 let) bliže mejniku, ni mogoče več protestirati. Mejaš ima pravico zahtevati, da se skrajšajo veje, za kolikor bi segale preko mejnika. Plodovi, recimo orehi, ki bi padali na sosedovo, so njegovi. (Zadnji določbi pa veljata, če niso v kraju drugačne navade).

Vprašanje št. 137: Moji azaleji rumenijo in odpadajo listi. Ko sem jo dobila pred nekaj meseci v dar, je bila v krasnem, bujnem razvoju. Kako naj ji pomagam?

Odgovor: Azaleje ste najbrž dobili naravnost od cvetličarja, kjer se je razvijala v ugodnih razmerah vlage kakor tudi hrane. V spremenjenih razmerah je začela hirati, kar se navadno pripeti z vsemi pri cvetličarju kupljenimi lepoticnimi rastlinami. Ker pa vaše azaleje nismo videli, niti kje raste, zato ne moremo drugega svetovati kot tole: azaleja ne sme biti na prepihu in zrak ne sme biti presuh. Zalivati moramo zmerno, če le mogoče z deževnico, na vsak način z vodo, ki vsebuje prav malo apna. Lahko pa vaša azaleja trpi lakoto. V tem primeru jo je treba vzeti iz sedanje posode, pregledati korenine in odstraniti suhe in nagnite ter zamenjati zemljo. Najboljša je iz črnega komposta — segnite stelje z dodatkom 1/4 drobnega peska (mivke). Lahko pa tudi trpi zaradi živalskega mrčesa, kot so uši, pršice, kaparji itd. Mogoče teh živali niti ni videti s prostim očesom in je potrebno povečevalno steklo. V tem primeru je potrebno poskropiti celotni grmiček s kakšnim razkuževalnim sredstvom, kot je »tetrafid«, katerega raztopimo po 2 grama v litru vode in razpršimo z drobnim razpršilom, kot je ono za dišave.

Vprašanje št. 138: So kot gnojilo kaj vredne smeti iz mestnega smetiščnega skladišča? Ali jih kaj izboljšam, če jih potrosim z apnom? Kako bi jih najprimerneje pripravil za gnojilo?

Odgovor: Mestne smeti (očistili jih je treba kamnov in kovinastih predmetov) služijo kot dobro gnojilo, saj je v njih mnogo pepela in drugih primesi.

Izdaja Konzorcij Novega lista

Odgovorni urednik Drago Legiša

Tiska zadruga tiskarjev »Graphis« z o. z. v Trstu
Ulica Sv. Frančiška 20 — Telefon 29-477

predvsem rastlinskega izvora. V splošnem ni potrebno dodajati apna, ker je tega dovolj v lesnem pepelu. Najprimerneje pripravite smeti za gnojilo, če jih spravite v gnojiščno jamo in jih tam nekaj mesecev tedensko polivate s stranišnico ali gnojnico.

OBVESTILO

V sredo, 10. avgusta ob 20. uri, bo v dvorani prosvetnega društva »Zvezda« v Podlonjerju roditeljski sestanek.

Na dnevnem redu je vprašanje uzakonitve slovenskih šol ter vpisa otrok v slovensko šolo. Na sestanku bodo izvolili tudi roditeljski svet za Podlonjer — Novo cesto. Sestanka se udeležijo vsi učitelji, ki poučujejo na osnovni šoli pri Sv. Ivanu.

Poleg staršev so vabljeni tudi vsi drugi, ki se zanimajo za slovensko šolo.

MALI OGLASI

Osmošolka si želi inštrukcij. Naslov na upravi lista.

Bratje DOLJAK

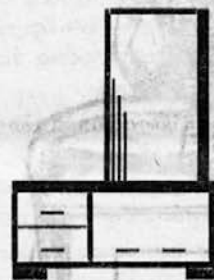
Avtoprevozno podjetje
Gorica, ul. Donizetti 27
javljajo, da je njihova
nova telefonska številka:

 20-97

TOVARNA

Prinčič

KRMIN - CORMONS
TELEFON ŠT. 32

Izdeluje vsakovrstno pohištvo, spalnice, jedilnice, kuhinje it d. Izvrši vsako delo po naročilu. Prodaja po tovarniških cenah, jamči za solidno delo.

Nahajali smo se na krovu barke na električni pogon. Slišal sem zasovraženi goltni glas Fu-Mančuja, ki je zdaj spet zvenel mirno ko navadno; in srce mi je poskočilo, ko sem začul glas, ki mu je odgovoril. Bil je glas Karamanehin. Njegova zmaga je bila popolna. Prav gotovo je bilo, da so bili njegovi načrti za odpotovanje popolni; njegovo morjenje detektivov v podzemnih hodnikih je bilo zadnje najdrznejše izzivanje, ki si ga zviti Kitajec ne bi bil zmožen dovoliti, ako ne bi bil vedel, da mu je pobež čisto gotov.

Kakšna usoda nas je čakala? Kako se bo maščeval nad dekletom, ki ga je izdalo njegovim sovražnikom? Kakšen delež dobijo sovražniki? Podoba je bila, da je prišel do svojevrstnega sklepa, da me vtihotapi na Kitajsko — toda kaj je nameraval z Weymouthom in Smithom?

Nemi smo opazili, da plovemo skozi meglo. Za nami je zamrlo šumenje pristanišča in ladjedelnice. Pred nami je visela zavesa megle, ki nam je zakrivala promet na veliki vodni cesti; toda skozi meglo so se oglašale tuleče sirene in so cingljali zvonci.

Rahlo brnenje vijaka je nazadnje čisto utihnilo. Barka se je rahlo pozibavala na sipini. Oddaljen ropot je postajal čedalje glasnejši — in nekaj se nam je skozi meglo približevalo. Zazvonil je zvonec in neki glas, zaduščen zaradi megle, je prišel do nas — glas, ki sem ga spoznal. Čutil sem, kako se Weymouth poleg mene na vso moč zvija; slišali smo njegovo nerazumljivo momljanje; in vedel sem, da je tudi on spoznal tisti glas.

Bil je glas nadzornika Rymana od rečne policije, in njihova barka je bila v neposredni bližini naše.

»Hoj! Hoj!«

Tresel sem se. Mrzlično razburjenje se me je polastilo. Klicali so nas. Mi smo bili brez luči; toda zdaj — ne glede na bolečine, sem zavil vrat proti levi — je skozi meglo jezno zasijala luč policijske barke.

Razen zamomljanih glasov nisem mogel ničesar spraviti iz ust in moji tovariši so bili v enakem položaju. Bil je brezupen položaj. Ali nas je policija videla ali so kar na slepo klicali?

Luč se nam je bližala.

»Barka, hoj!«

Ugledali so nas! Fu-Mančujev goltni glas je nekaj presekanogovoril — in naš vijak se je spot začel sukati; zbrzeli smo naprej v temino. Slabotnejša je postajala luč policijske barke — nazadnje je zginila. Toda slišal sem Rymanov kričeči glas. »Polno brzino!« smo slabotno čuli skozi temo. »Luka! Luka!«

Potem je mrak vse zagrnjal in medtem ko so bili naši prijatelji daleč za nami, smo mi hiteli čedalje globlje v meglo — in brzeli proti morju, kar sem pa šele kasneje ugotovil.

Divje smo pluli dalje, le dalje, čez naraščajoče sipine. Enkrat se je nenadoma pojavila pred nami velika črna gmota. Visoko nad nami so sijale luči, zvonci so zvonili, nerazumljivi kriki so preletavali meglo. Naša barka se je nevarno nagibala in šla s kljunom zdaj gor zdaj dol, a se srečno izognila vodnim brazdam prekomornika, ki bi bil skoraj lahko končal našo pot. Bilo je to tako potovanje, kakor sem ga že nekoč prej opravil ob zasledovanju voditelja rumene nevarnosti; toda to je bilo mnogo bolj strašno, zakaj zdaj smo bili dodobra v Fu-Mančujevi oblasti.

(Nadaljevanje v prihodnji številki)